

BIBLIA

A decemberi elmélkedéseket Kiss József és Kálmán Márta (Budapest), a januáriakat Garay András (Dunakeszi) készítette.

December 3. — Advent 1. vasárnapja —

Lk 21,25–28.34–36 — A dolgok vége

Az első rész lényeges szavai: *jelek, rettegés, zúgás, háborgás, rémület, hatalom, dicsőség, felnézni, megváltás.* Az adventi készülődés első vasárnapjára egészen meglepő ez. Fenyegető, ijesztő jelzések az utolsó időkről. Gondolkodó emberek lévén, keressük az összefüggéseket. Első kapaszkodóként, hiába hessegetem el, mindig eszembe jut Illyés Gyula csodálatos versének zseniális mondata: „mert ki szépen kimondja a rettenetet, azzal fel is oldja” (Bartók).

A világ vegyes, jó és rossz. Sokféle hatás ér minket. Minden ember tud jó

lenni – ha akar, olykor rossz is – ha nem akar is. A rosszat kezelni kell, felismerni, védekezni, kikerülni, jobbítani. Egyszer mindennek vége lesz; ameddig az életünk tart, vegyük komolyan a dolgainkat, higgyük, hogy lehet mindig felnézni. A megváltás nem üres hittétel, nem véletlenül beszél a Szentírás Jézusról gyakran mint a megtartóról. Vegyük komolyan a dolgok végkifejletét.

A második rész kiemelkedő szavai: *vigyázní, virrasztani, imádkozni, megállni a színe előtt.* Cronin csodálatos regénye: A mennyország kulcsa. Miért is jutott eszembe? Talán második gondo-

lati kapaszkodóként. Az első fejezet címe: A vég kezdete.

A főszereplő életének utolsó éveivel kezdődik a regény. A könyv utolsó fejezetének címe: A kezdet vége. Ezt érzem e két Szentírási részt olvasva is. Az előbbi rész beszél a rémült végről, mégis sugallja, hogy van remény. A második rész a fenyegető jövőt a méltó kezdet, illetve a figyelmes, gondos életvezetés szemszögéből figyeli. Aki rendszeresen közlekedik autóval, nagyon meg tudja érteni e részt: figyelni (másokra is), ébernek maradni (főleg éjszaka autópályán), végül tudni megállni (jeges, havas úton is).

Nem tudom, az előírás szerint miért marad ki a közbenső 29–33. vers. Mindenesetre nagyon ide kívánczok, hogy e néhány versről is ejtsék pár szót. A kulcsszavak: *gondolkozni, közel, el nem múló.* Saját gondolataim helyett boldogan írom a 70-es évek végéről való, nem tudom, kitől származó rövid verset:

*Elfolyik minden, el az idő is,
messze múlt lesz a messze jövő is.
Mí e földön van, mind menthetetlen,
elfolyik minden, csak a meder nem.*

December 10. — Advent 2. vasárnapja — Lk 3,1–6 — A dolgok kezdete

Teljesen szabadon, szinte szabad versként gondolkozom ezen egyik legismertebb, legszebb, legadventibb, leginkább „karácsonyi készülődős” szakaszról. Szerintem a hangsúlyos szavak: *elindult, hirdette, megtérés, keresztség, bűnbocsánat, elkészíteni, egyengetni, feltölteni, meglátni.*

Elindulni jó. Valahonnan, valahová. Az élet csodálatos. Az élet jézusi rendező elvei nagyon szépek. A gyermekkor eszmélődése, nyíltsága, ereje – jó kezdete egy jó életnek. „Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek... nem jutok be az Országba.” Nagyon kedves ismerősöm serdülő lányként akkori problémái viharos korszakában otthon azt

hallotta, tapasztalta, érezte, hogy lehet imádkozni a leendő férjéért. Talán nem véletlen, hogy szép házasságban, boldogan élnek, 26. éve. Szintén ez a pár házassága kezdetén azt hallotta az áldott emlékü Bandi bácsitól, hogy ott lesz valódi család, ahol esténként gyertyát gyújtanak, körbeülnek, imádkoznak, beszélgetnek. A jó kezdet fél siker. A többi rajtad múlik.

A hirdetés feladata mindenkié. Ne higgyük el a mellébeszélés zsákutcáját: „En nem kaptam meg, nem hirdetem, te megkaptad a hirdetés kegyelmét, szerencsés vagy”. Isten sok húron játszik. A megtérés keresztségét fel kell venni a bűnbánat által. A keresztség mindig met-

szési pont. Tér – idő. Égi – földi. Elmélet – gyakorlat. Gyakorlatod igazolja-e az elméleteidet? „Alattad a föld, feletted az ég, benned a létra.” Isten országa rajtad fordul.

Mire készülsz? Kinek-minek az útját egyengeted? Meglátásaid, véleményeid, gondolataid, érveléseid feltöltenek, megnyugtatnak, vagy felzaklatnak? Tudom, hogy útkészítő, egyengető, hídépítő akarsz lenni. Embertől emberig, lélektől lélekegig, Istentől Emberig.

Nagyon ide kívánczok még egy gyakorlati autós hasonlat: Fékezéskor, főleg nagy sebességről, a lassítás *kezdetén* kell jobban figyelni, és erősebben fékezni.

December 17. — Advent 3. vasárnapja — Lk 3,10–18 — A dolgok közepe, lényege

János az Ószövetség utolsó, de egyben az Újszövetség első prófétája, az útkészítő, felfelé mutató. Alázattal tudta mondani, hogy nekem csökkennem kell, Neki viszont nőnie. Tényleg csökkent, egy fejjel, de ezzel rögtön Jézus mellé került az Országban. A mai rész kiemelkedő szavai: *osztzkodás, elégséges, szelidség, végső rend, örömhír.*

A nép megkérdezte: Mit tegyünk? Beleborzongok, ha elképzelem, hogy Jánosból milyen és mekkora erő áradhatott. A nép ugyanis az eddigi történe-

lem tanúsága szerint vagy vastapssal behódol, vagy „Feszítsd meg!”-et kiált, és elsodor.

Itt, ebben a történetben süti, éget, feszít az egyensúlyos, nyugodt, Istenarcú emberi válasz: Osztozz, és elégedj meg! Istennél ugyanis rend van. Az öt tolmácsoló Jézus és János fejében is rend van. Az egység rendje. Az ember kétpólusú. Társas lény. „Hiába fürösztöd önmagadban, csak másban moshatod meg arcodat.” (József Attila)

A közlekedés első szótagja nem vé-

letlenül rímel a közös, közösség, közöm van a másik emberhez, közös nevező szavakra. Bármilyen forgalmi helyzetről legyen is szó, nincs győztes, sem vesztes. Csak együtt nyerhetünk. Előzékenyen, udvariasan, olykor lemondva az előnyünkről, és segítve a másikat. – Ha testvériesen osztozunk, és szelíd meglegedés töltsd el minket, akkor az *örömhír* tért nyer a Földön.

*Flii allkot, visszafelé nem tud lépni,
és ha már kinőtt minden ruhát,
mezítelen borzong a végtelen partján,
míg fölzárkózik mögé a Világ.*

December 24. — Advent 4. vasárnapja — Lk 1,39–45 — Lehetőségek a találkozásainkban

Mária látogatása Erzsébetnél. Ki ne ismerné ezt a bibliai szakaszt? Első ránézésre nem láttam benne szentestei mondanivalót. Amikor aztán magamban hordoztam pár napig, kibontakozott belőle számomra egy fontos üzenet. Megosztom veletek ezen a szép ünnepen.

Azt olvashatjuk ebben a szakaszban, hogy amikor „Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, megmozdult méhében a magzat. Betelt Szentlélekkel, és így kiáltott (Máriához): Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse.”

Nekünk is lehetnének ilyen találkozásaink. Ha nem lennénk tele zajjal, gondtal, magunk körüli forgolódással, lehet, hogy észrevennénk a másik embert. Ha ki tudnánk lépni a rohanásból, ha nem

járna azon a fejünk, mit kell még elintézni, befejezni, beszerezni, akkor talán meghallanánk a hozzánk érkezőt. Ha nem lennénk elfoglalt, fontos, pótolhatatlan üzletfelek, háziasszonyok, magunkat sajnáló kisbajos emberek, előfordulhat, hogy felismernénk a másikban a jó szándékot, a szépet, az igazat, felismernénk Istent. Mert mindnyájunkban benne van! Ha felismerjük mellettünk lévő embertársunkban a jézusit, megmozdul-e bennünk valami?

Erzsébet felismerte Máriában a rokonán túlmutató Jézust, de nem állt meg a felismerésnél. Engedte, hogy betöltse ez a minden sürgős dolgot elsöprő szereteterő.

A mai napon is bizonyára akad sok sürgős dolgod, testvérem, de ne felejtssd

el, egyetlen fontos dolog van: *a jobbik rész* választása. Ami nem más, mint a mindnyájunkban újra és újra megszületni akaró Isten befogadása.

Erzsébet még innen is továbblépett: kimondta és továbbadta felismerését. Pedig nem lehetett neki könnyű, hisz ő sem akárkit hordozott a méhében. János is Isten csodája volt, de Erzsébet fejét hajtott a nagyobb csoda előtt.

Ma, Szenteste keressünk egymásban *isten kincseket!* S mondjuk is meg kedvesünknek, gyermekünknek, szüleinknek és még annak, akit mellénk rakott az élet, hogy *fontos vagy, értékes vagy, Isten hordozója vagy!*

Ha mindez megtörténik, *áldottak, és áldások is* leszünk egymás és a világ számára. – Áldott Ünnepeket!

December 25. — Karácsony — János 1,1–18 — A sötétségen áthatoló csillaglátás

A *kezdetek* általában tökéletesek, jók, egyértelműek, világosak, itt még minden harmóniában van. Az első szeretet még nem sérült. Gondoljunk csak a felhőtlen szerelem éveire, vagy gyermekéveink szülői melegére, vagy Istennel zárunk kezdetére.

Sokszor menekülünk vissza a kezdetek érzelmeihez, emlékeihez. Főleg olyankor, ha lelki harmóniánk felbomlik. Nem is baj ez, hiszen még mindig kisebb gond időt veszíteni, mint rossz irányba menni. Merjünk visszafordulni, ha feladatunk nem abban az irány-

ban van, amerre haladunk!

Célszerű a feltöltekezés végett is visszakanyarodni a kezdetekhez. Ha ott az elején tudtam szeretni, kész voltam lemondani, képes voltam szolgálni, akkor most miért nem tudok? Ha felidéz-zük azokat az emlékeket, talán rájövünk, hogy nem is olyan lehetetlen ezt ma is megcsinálni.

„A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel” – olvashatjuk a mai evangéliumi szakaszban. Talán mindenki kerül egyszer olyan helyzetbe, hogy nem lát kiutat, megrendül-

ten áll egy-egy tragédia előtt, „beszövi” a sötétség. Ilyenkor lelkünk megrepedt résein keresztül messzebb látunk, mint gondolnánk. Tudtad-e, hogy a nappali fény néhányszor tíz kilométerre szűkíti be azt az emberi látóhatárt, amely az éjszaka sötétjében billió kilométerre terjed ki?

Bizony, néha sötétségbe kerülünk, hogy vegyük már észre azokat az irányító csillagokat. Ma is egy rég feltűnt csillagra, a betlehemi csillagra emlékezünk. Rajtunk múlik, hogy észrevesz-szük-e, és engedjük-e, hogy vezessen.

December 31. — Szent Család vasárnapja — Lk 2,41–52 — Gyermekként tanuld meg!

*Legnagyobb dolog a szeretet,
Nincsen semmi hozzá fogható.
Semmit sem ért meg jobban a szíved,
Mégis tisztá, mint a tő.
Gyermekként tanuld meg, hogy
Onző nem lehetsz,
Mert itt csupán játék a tét.
Felnőttként oly nehéz már tisztán hallani
A Karácsony egyszerű üzenetét.*

Ez az ének jutott eszembe, mikor már több napja hordoztam magamban „A tizenkét éves Jézus a templomban” c. történetet.

Az, hogy Mária és József magukkal vitték gyermeküket a jeruzsálemi templomba, nemcsak kötelességük volt, de természetes is volt számukra. Nekünk természetes-e az, hogy Istenhez visszük gyermekeinket? Ma sokan gondolkodnak úgy, hogy nem szabad ráerőltetniük saját meggyőződésüket gyermekeikre. Majd, ha felnő, válaszson ő maga – mondják. Sokakkal együtt én azt vallom, hogy ha van élő hitünk, és ennek a hitelét a hétköznapiokban sem veszítjük el, gyermekeink szinte maguktól bevonódnak ebbe a

jézusi erőterbe. A gyerekek viszont megerősítést várnak a maguk korosztályától is, ezért lehetőséget kell számukra biztosítani a barátkozásra, közösségre tartozásra.

A tizenkét éves Jézus hallgatta és kérdezte a templomban lévő tanítómestereket.

Az ember fiatal korában nemcsak új ismeretanyagot tanul könnyebben, de a szelleme is könnyebben növekszik, ha nem fojtjuk el érdeklődését. Vegyük nagyon komolyan, ha kérdez a gyermekünk, mert mi is lehetünk tanítómesterek! A gyerekek hamar észreveszik, ha nem figyelünk rájuk, vagy ha nem vesszük komolyan kérdéseiket, és lehet, hogy legközelebb nem kérdeznek, vagy nem minket kérdeznek. Érezzük át ennek az odafigyelésnek a felelősségét, mert sok múlik ezen!

Vajon hallgatnak-e minket gyermekeink? Feltételezem, hogy kérdeznek, hogy mi odafigyelünk és válaszolunk is – de vajon hogyan tesszük ezt? Érdemes ránk figyelniük? Hitelesek-e szavaink? Kioktatni, vagy megérteni akar-

juk őket? Mondunk is valamit, vagy csak üres frázisok hangzanak el?

A kisgyermek nyitottabbak, jobban befogadják a szépet, a jót, a jézusi önzetlenséget, még hordoznak valamit a felülről magukkal hozott tisztaságból. Éppen ezért „érdemes” őket ebben a nyitott állapotban tanítani, illetve egyszerűen csak odafigyelve együtt lenni velük.

„Felnőttként oly nehéz már tisztán hallani...” – mondja az ének. Aki nem hozta magával a családjából az Isten felé fordulás e „szokását”, annak felnőttként jóval nehezebb meghallania a jézusi üzenetet, de természetesen nem lehetetlen. Másfelől a keresztény hitbe beleszülető emberke sem spórolhatja meg magának a felnőtt, tudatos elköteleződést, ha nem akar megrekedni a gyermeki hitnél, de elkerülhet egy csomó vargabetűt.

Kívánom mindnyájunknak ezen az évzáró napon, hogy ebből az évből Máriával együtt őrizzük meg szívünkben mindazt az értéket, ami épített. Őrizzük, és mutassuk meg másoknak is! Hadd épüljenek ők is!

Január 7. — Vízkereszt — Mt 2,1–12 — Kire van, és mire nincs szükség?

Év eleji fogadkozásaink idején nagy segítség a mai szentírási szakaszban megfogalmazódó két gondolat, hiszen ezek mögé rendezve az életünket, minden alapvető kérdésre és problémára választ tudunk adni. Megkérdezhettük tehát magunktól:

Mi kit keresünk, aki útmutatást ad a jövőre nézve? Mit kell odaadnunk neki, ha útmutatását követni akarjuk?

A háromkirályok a jeleket követve, a zsidók királyát keresték. Úgy gondolták, hogy itt, a mediterrán medence keleti részén fogalmazódik meg majd a világ számára az eligazító üzenet, amely egyesíti kelet és nyugat bölcsességét. Ez még Ázsia, a maga ősi vallásaival és bölcselével, de már Európa is, a maga életdinamikájával és fejlődésével. Tudták, hogy a kettő ötvözetére van szükség, mert az emberi természet egyaránt igényli a bölcsesség nyugalmát és az élet dinamikáját. A jelek Jézus bölcsőjéhez vezették őket.

Ma is ugyanígy kell vándorolnunk, keresnünk, és megkérdőjeleznünk tegnapi magunkat. Mi az, ami eligazít bennünket a jövőre nézve, ami a ma gondjainak megoldását szolgálja? És kritikusnak meg kell kérdeznünk magunktól, hogy a tegnap istenképe elegendő-e a holnap számára. A tegnapelőtt Istene még véres áldozatokat kívánt, a tegnap haragvó Istene a parancsaihoz igazodást. A ma szerető Istene az élet odahelezését kéri, a jézusi úton járást, a kicsi, szelíd és adakozó életet. De vajon

milyen a holnap Istene? Egyáltalán: Nem istenkáromlás ezt a kérdést akár csak felvetni is? Mert azt látjuk – ha nem dugjuk a homokba a fejünket –, hogy sem a tegnap, sem a ma Istene, illetve az általuk meghatározott és őket követő ember nem oldja meg a világ alapvető gondjait, sőt, hangja, és így a mi hangunk is egyre halkabb a reklámokkal és hazugságokkal terhelt világban. A szerető Istenben való hit – minden egyéni életáldozat és szubjektív jó érzés ellenére – nem képes befolyásolni a világ önsorsrontó tendenciáit. Hová induljanak el a mai mágusok? Vissza keletre? Esetleg még nyugatabbra? Vagy már elindulni sem érdemes? Nincs hová? Minden király meztelen?

A mai kor válsága nem gazdasági vagy politikai, még csak nem is morális válság. A válság alapvetően spirituális. Az ember rosszul gondol Istenre, rosszul gondol önmagára. Az út, amelyen el kell indulni, alapvetően befelé vezet: Isten személyes megtapasztalásához és a bennünk élő Lélekkel való viszony kialakításához. Ahhoz, hogy az ember mérhetetlenül több, mint bonyolult vegyi folyamat. Ez embernek meg kell tanulnia, hogy Isten képe és hasonlóságára van teremtve, és hogy minden ember testvérünk, és valamiképpen egyek vagyunk. Ez a tudat evolúciója, az egyetlen megmaradt esélyünk.

A háromkirályok leteszik Jézus elé az aranyat, a tömjént és a mirhát. Kérdés

az, hogy miért ajándék ez az Istenfiú számára? A tegnap Istene elé tett ajándékok azt mutatják, hogy ő egy Úr, akinek szükségletei vannak, akit megillet a királyi módi. Ha a holnap Istene előtt tesszük le ugyanezeket az ajándékokat, akkor arról beszélnek, hogy mi magunk akarunk megválni az aranyunktól, a tömjénunktől és a mirhántól, és függetlenek akarunk lenni mindezekről; hogy az életünket nem ezek a dolgok befolyásolják, hogy ezeket oda tudjuk adni, mert mi már átléptünk e dolgok fontosságán, és az életünket nem ezek birtoklásával akarjuk berendezni. Valójában nem mi adunk ezzel ajándékot, hanem mi kapunk. Nem Istennek van ezekre szüksége, hanem nekünk nincs ezekre szükségünk. Ezáltal megkapjuk a függetlenné válás és a szabadság élményét. Szabadok lettünk. Nem birtokolni akarunk, hanem létezni. Ez a „más felismerés”, a „metanoia”. Ha Isten elé lépünk, belépünk az „elég” világába. Ha letettük, már más úton járunk.

Ideje tehát felegyenesedni és körbenézni. Lám, bár keskeny ez az út, de járnak rajta. Lehet, hogy nem tartoznak tételes vallásokhoz, ismeretlen és idegen számukra a tegnap és a ma Istenéhez való ragaszkodásunk. Talán mosolyognak is rajta. Lehet, hogy más a kultúrájuk, a bőrszínük, máshonnan jöttek, máshogy fejezik ki magukat. De a remény zászlóját hordozzák. És szükség van minden markos kézre...

Január 14. — Évközi 2. vasárnap — Jn 2,1–12 — Botrány a menyegzőn

Világunk botrányokkal van tele. Sőt, a botrányok ma már nemcsak hozzátartoznak az életünkhöz, hanem már azt hiányoljuk, ha nincsenek. A média pedig szállítja elénk a botrányokat, elsősorban a politika és a hírességek világából, így aztán mi is botránkozunk szinte mindenben. Hogy ami van, az miért úgy van, és ami nincs, az miért nincs. Külön iparágga fejlődött a botránkoztatás és találása, sőt művészeti stílussá is emelkedett. Ujságok, TV-műsorok szólnak erről, és a média szereplői tudják, hogy a botrányok tartják fenn az érdeklődést irántuk, így aztán tesznek is róla. Ami jó, és ami rendben történik, annak nincs hírértéke, éljen tehát a botrány!

Jézus egyrészt óv a botránytól és a botránkoztatástól, másrészt maga is botrányokat kavart, hiszen megszegi a szombati törvényt, és a templomot is megtisztítja. Gondolkodása és tanítása meg oly mértékben botrány, hogy hamar a keresztfára kerül.

A kánai menyegzőn is érlelődik egy botrány. Az esküvő akkor jóval több volt a mai szertartásnál, hiszen két család gazdasági együttműködése, az örökségeken keresztül történő pozicionálása, az utódok családteremtő lehetősége, a faji és vallási tisztaság mind-mind szempont volt a szülők választásában. Mert elsősorban ők választottak. A hitközségekben ma is külön szerep a

házasságközvetítés, és a pár csak szigorú szabályok szerint láthatja egymást az esküvőig. A menyegzőn elfogyó bor: igazi botrány. Gondoljuk csak meg, a két család között vagy a családon belül ez mivé fajulhatott volna! Milyen odaadások, életet végigkísérő sértődések, pletykák, házasságon belüli és családok közötti hatalmi harcok forrása lett volna. Valami olyan készülődött itt, ami már nem a házasság lényegéről, a szeretetkapcsolat Isten és emberek közötti megjelenítéséről és megünnepléséről, a szeretetről és az egymáshoz tartozásról szól.

Jézus átlátja ennek a helyzetnek a súlyát és az eszkalálódás következményeit. Az ő világában nem lehet megengedni azt, hogy valami ne a szeretetről szóljon. Így a botrány elmarad, meghozza úgy, hogy a hiányból erény is származik. Aztán hogy hogyan is történt mindez, azon lehet vitatkozni: Jézus isteni ereje mutatkozott-e meg, és tett csodát, bizonyítva, hogy az anyagi világ alá van rendelve az akaratának, avagy a helyzetet megértve, a szerető gondoskodás nyitott meg tartalékokat? Mindez kevésbé fontos, és legyen mindenkinek a maga hite szerint. A kánai menyegző üzenete az, hogy a szeretet a házasságon belül és szélesebb körökben is mindennél fontosabb. És ahol azt látjuk, hogy a szeretetlenségnek és a botrányoknak a lehe-

tősége megindul, ott legyünk résen, ötletekkel, adással, idővel és pénzzel, mert a lavinát még meg lehet állítani. A mai világ örül a botrányoknak, köztünk azonban ne így legyen! Legyen éles szemünk a magunk és más életében csírázni kezdő botrányok szublimálására, egyéni és közösségi szinten egyaránt! „Ha adunk, akkor kapunk igazán...”, énekeljük az egyik kisközösségi dalban. Békességet, szeretetet és az evilági mércével mérve is százannyit – lehetőségeink megosztása miatt.

De mi van Jézus botrányokozásával? Neki szabad volt? Ha nem okozott volna botrányt, tudnánk-e ma róla egyáltalán valamit? Neki azért volt szabad, mert botránya a szeretetről szólt. Jézus ember-szeretetről szólt a valódi istenkép megmutatása és a valódi emberi értékek megmutatása, és elénk élése: megmutatta, hogy mi méltó az isteni természetet hordozó emberhez. Mert ez akkor is botrány volt, és most is az. Botrány, mert az ember azt gondolja, hogy ha rálép a jézusi útra, akkor megfosztja magát valami jótól; hogy Isten elvesz valamit az életétől. Jézus felelőssége az volt Kánában, hogy megakadályozza a botrányt. A mi mai felelősségünk az, hogy olyan életet éljünk a többi ember elé, amely a legteljesebb és legboldogabb élet lehetőségét hordozza. Mert ez az élet felel meg az ember istenképűségének.

Január 21. — Évközi 3. vasárnap — Lk 4,14–21 — A Lélek erejével élni

Azt hiszem, mindannyian feltettük már magunknak a kérdést, vajon velünk van-e Isten Lelke. Részesültünk-e a Lélek keresztségében, vagy éljük-e egyáltalán a bérmláskor megkapott isteni Lelket? Vagy mások kérdik ezt tőlünk, részben számon kérve az életünk alakítását, részben azért, mert a mi válaszuk fényében remélnék választ a saját kétségeikre. Néhányan meg egyszerűen lesajnálhatnak bennünket, hogy erre a kérdésre nem tudunk határozott választ adni, és így a keresztségünk számukra nem az „igazi”. Aztán azt is látjuk, hogy az önmagukat Lélekben eltelve érzők hogyan mondanak csődöt a mindennapok feladataiban, vagy hogyan nem kötik össze Lélek-élményüket a jézusi morállal és útkövetéssel. Karizmatikusok és racionalisták, fundamentalisták és elemzők, rajongók és szkeptikusok vitája változatossá teszi ugyan az egyházi életet, de egyben tragikomikussá is, hiszen van nekünk egyéb „dolgunk, és nem is kevés”. Jézus élete itt is határozott választ ad arra a kérdésre, milyen az, amikor az emberrel van a Lélek ereje.

Amikor az emberben Isten Lelke van, akkor legyőzi a kísértéseit. Lukács evangéliuma a Jézus keresztsége utáni három kísértéssel kezdődik. Jézus nemet mond a hatalom, az uralkodás és a torz istenkép kísértésének. Ha Isten Lelkét tetten akarjuk érni magunkban, a kísértésekben való helytállásunkban érhetjük tetten.

Amikor az emberben Isten Lelke van, az emberek közé megy. Mert megérzi, hogy megoldást visz az ő életükre. Ez részben a mondanivaló, részben melléjük állás fizikai és lelki bajaikban. A mondanivaló: Isten teljes valóságáról, arról, hogy boldognak és örömben élőknek akar bennünket látni, és ez nem idegen a szolgálattól, hanem éppen ellenkezőleg, hiszen az ember abban fogja megtalálni az életének az értelmét. A melléjük állás: az életvezetés gyakorlati kérdéseiben, a gondjaikban. A Lélekkel eltelt ember erőt visz az erőtlenségbe, békét a békétlenségbe, megoldást és reményt a reménytelenségbe.

Amikor az emberben Isten Lelke van, meri vállalni az Irás magyarázatát. Templomban vagy kisközösségben, baráti beszélgetésben vagy alkalmi hozzászólásként. Hiszen az Irás az istenkép alakulásáról és harcáról is beszél, és nem tiszteletlenség feltárni belső ellentmondásait. Hiszen Izaías könyve 61. fejezetének következő mondatát („Hirdetem... Istenünk bosszúállásának napját”) Jézus már nem olvassa fel. A hallgatóknak talán hiányzik is, hiszen majd mindenki kívülről fújja a könyvet, de a szívükben talán érzik az ellentmondásosságát is, és „minden szem Jézusra szegeződik”. Az emberek várják a tiszta beszédet.

Amikor az emberben Isten Lelke van, a rászorulókat felé fordul. Betegeket, ra-

bok, szegények, széttört szívűket minden korban és társadalomban bőven vannak. Az irgalmas szeretet megélése és a másik ember szolgálata a Lélek biztos működése bennünk. Ennek hogyanjáról beszél Pál is a Lélek gyümölcseinek sorolásakor (Gal 5,22-23). Kell, hogy mindenkinek legyen embere, aki leviszi a gyógyulás távához. Ma egy összetört szívű nemzet tagjai vagyunk, presbiter szorít bennünket a sok-sok megoldatlanság. Nagy ívű új koncepciók kellenek, és sok-sok áldozat a talpra álláshoz. Van itt munka bőven, ki kell lépünk szellemi, lelki és közösségi elefántcsont-tornyunkból.

Amikor az emberben Isten Lelke lakik, egészséges önbizalma és bátorsága van. És ennek az önbizalomnak az alapja a naponta megélt istenkapcsolat, és a mindennapokban megtapasztalt teremtő együttműködés Isten Lelkével. Ma az önbizalom inkább negatív megítélés alá esik köreinkben. Ez nyilván figyelemztetés is, nehogy túlzott legyen az önbizalom, avagy kérkedő, és megakadályozza az ember reális önértékelését. De nehogy az alázatosság legyen akadály vagy kibúvója a Lélekkel elteltetésünk megnyilvánulásának.

Jézus jól tudja: Isten Országát az Isten Lelkének erejét megtapasztaló és megélt emberek tudják megalkotni. És van-e másra szükség itt és most, 2007 telén?

Január 28. — Évközi 3. vasárnap — Lk 4, 21–30 — Megfelelni az elvárásoknak?

A szituáció nagyon is emberi. Egy kis, egymást jól ismerő közösségből valaki elkerül, majd sok év után híres emberként tér vissza. Mindenki órá kíváncsi. Mi lett ebből a kis Jézusból? Akivel még együtt játszottak, tanultak. Aki talán még tetszett is az apáknak, és ábrándoztak, hogy majd összehorogják vele a lányukat. Akivel milyen jó lett volna közös vállalkozásba fogni, mert olyan becsületes volt. Aztán vagy húsz éve elkerült innen, tanult – talán Egyiptomban, talán Indiában, vagy ki tudja, hol. Azt mondják, ő a Messiás, aki majd megmenti a népet. És most idejön. És végre nemcsak történik valami ebben a kis faluban, hanem attól lesz híres ez a falu, hogy innen származik a Messiás, a Gyógyító, aki majd megoldja a gondjainkat, sokkal jobban, mint máshol, hiszen innen származik. Az emberek tele voltak elvárással, és feltételek voltak, hogy miért tesz csodákat más városokban. Hiszen itt él Mária, és itt élnek a testvérei. Nekik, názáretieknek előjogaik és elvárásaik vannak. A család, a törzs és a közösség joga alapján.

Hoz-e valamit? Meggazdagodott-e? És kiből áll a csapata? Jézus már megjelenésével csalódást okozott. Meztlábba barátaival, látható vagyontárgyak nélkül jött. Vajon hiteles lehet-e az,

akinek semmije sincsen? Hiszen úgy jött meg, ahogy elment. Az ismertség okán talán még többet reméltek, több csodát, és ez már nem Isten irgalmáról, hanem az ember mohóságáról beszél.

Jézus nem kezd vitát velük. Megállapítja, hogy nincs lekötözve nekik. A származás, a közös múlt csak lehetőségeket jelent, nem köteleességeket. Őt nem lehet kényszeríteni, nem lehet megvonni a szabadságát. Sőt, ahol ez felmerül, ahol erre épp a közös múlt teremthet jogalapot, ott működni sem tud. Mert nem az elvárásnak akar megfelelni, hanem Isten irgalmát akarja közvetíteni. Nem kizárólagosságot akar, hanem irgalmat, amely nem áll meg Názáret határában. Gyógyító ereje és isteni hatalma nem azért van, hogy egyéni és közösségi akaratokat vagy elvárásokat szolgáljon ki. Ahogy a prófétaelődöknél, Illésnél és Elízusnál is megtörtént. Isten irgalma nem személyválogató. Közvetítője sem lehet az. Őt csak így lehet elfogadni.

Így viszont nem kell. Így csak gondot okoz, mert a patriarchális társadalom törvényét – hogy első a család és a törzs – megszegi és felülírja. Mi lesz itt a faluban, ha befolyással bír? A fiak nem fognak engedelmessé válni az apáknak, a társadalmi rend felbomlik. A rokonok is inkább bolondnak mondják. Így pró-

bálják menteni a saját pozíciójukat. Jézus jelenléte nem kívánatos. Senkinek. Ő nem Názáret jótevője, hanem megromtója.

Kétezer év után ma sincs ez máshogy. Az anyagiakat előnyben részesítő embernek az számít, aki hoz valamit. Beruházást, munkahelyet, ígéretet, jobb jövőt, anyagi gyarapodást, nagyobb fizetést. Villanyt, TV-t, internetet: úgynevezett fejlődést. Ha valaki azt mondaná: „Nagyobb emberséget, nagyobb szeretetet, jobb együttműködést hozok közetek, és kérlek benneteket, osszátok meg a javaitokat” – kinevetnék. Az „Osszátok meg lehetőségeiteket, mindenkit engedjetelek hozzá a közös asztalhoz!” mondatok ma is idegenül csengenek.

Jézus átment közöttük, és elhagyta őket. A Jézust követők kis csapata vajon mikor mondja ezt: Átlépünk más emberi viszonyok közé, határozott kontúrú vonunk magunk köré, hajlandóak vagyunk kiszakadni ennek a világnak a szorításából, és elkezdünk egy alternatív társadalmat építeni. A „Közvetek azonban ne így legyen!” világát. Ahová Jézus szívesen eljön, és meggyógyítja a munkában megfáradt testünket, és felüldíti a lelkünket.